

Z Á P I S

z jednání

Pracovní skupiny k rovným příležitostem pro ženy a muže *(26. 6. 2024 od 13:30 hod.)*

Přítomní členové:

- JUDr. Radek Polícar
- Mgr. Filip Vrána
- Mgr. Kateřina Bařhová
- Ing. Daniela Matějková
- Ing. Jan Michálek
- Mgr. Aneta Kovářová (náhradnice za nepřítomného Mgr. Matěje Čermáka)
- Mgr. Lenka Hladíková (náhradnice za nepřítomnou Mgr. Alici Strnadovou, MBA)

Hosté a hostky:

- Mgr. Katarína Palčová (ÚV ČR)
- Mgr. Ondřej Medal (ÚV ČR)

Omluveni:

- Mgr. Adéla Heryánová
- Mgr. Alice Strnadová, MBA
- Mgr. Matěj Čermák
- Mgr. Ondřej Jakobd

Program:

- 1) Úvod, schválení programu
- 2) Informace z jednání poradních orgánů, výborů a pracovních skupin v oblasti rovných příležitostí žen a mužů v roce 2024
  - a) Informace z jednání Rady vlády pro rovnost žen a mužů (8. 4. 2024)
  - b) Informace z jednání Výboru pro prevenci domácího násilí a násilí na ženách (14. 5. 2024)
  - c) Informace z jednání Výboru pro institucionální zabezpečení rovnosti žen a mužů (11. 6. 2024)
- 3) Průběh aktualizace Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021 – 2030 („Strategie 2021+“)
- 4) Přehled aktuálního vývoje mezinárodní a evropské agendy

- 5) Legislativní změny v oblasti prevence potírání násilí na ženách a domácího násilí v ČR
- 6) Aktuality a novinky z oblasti rovných příležitostí žen a mužů
- 7) Různé (připomínky, podněty, návrhy členů k obsahu/programu příštího jednání apod.)
- 8) Závěr

Bod 1 – Úvod, schválení programu (JUDr. Polícar)

Navržený program byl schválen jednomyslně všemi přítomnými členy.

Bod 2 - Informace z jednání poradních orgánů, výborů a pracovních skupin v oblasti rovných příležitostí žen a mužů v roce 2024

Informace z jednání Rady vlády pro rovnost žen a mužů (8. 4. 2024)

Tajemník PS informoval o posledním jednání Rady vlády pro rovnost žen a mužů, které proběhlo 8. dubna tohoto roku, na němž zmocněnkyně vlády pro lidská práva K. Šimáčková Laurenčíková referovala o první národní konferenci k lidským právům s názvem Česko a lidská práva uspořádané k 65. výročí přijetí Všeobecné deklarace lidských práv. Na konferenci navázalo předávání Cen zmocněnkyně vlády pro lidská práva.

V březnu 2024 se zmocněnkyně vlády pro lidská práva společně se sekretariátem Rady zúčastnila pravidelného zasedání Komise OSN pro postavení žen v New Yorku. Českou delegaci vedl ministr zahraničních věcí Jan Lipavský. V rámci zasedání uspořádala česká delegace velmi úspěšnou debatu s názvem „Boys don't cry: Role mužů v potírání násilí.“ Delegace se dále zúčastnila řady bilaterálních jednání, včetně setkání s generálním tajemníkem OSN. V dubnu vyslovila vláda souhlas nápravy definice znásilnění a předložila příslušnou novelu Poslanecké sněmovně. Dále představila vývoj zákona o domácím násilí.

V rámci přehledu aktuálního stavu legislativních úkolů souvisejících s rovností žen a mužů e zmocněnkyně vlády dále informovala o aktuálním vývoji ratifikace Úmluvy Rady Evropy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí (dále jako „Úmluva proti násilí“). Ratifikací Úmluvy proti násilí se v uplynulých měsících zabýval Senát Parlamentu ČR. Vzhledem ke skutečnosti, že po letech váhání Česká republika odmítla Instanbulskou úmluvu ratifikovat v těsném hlasování v Senátu 24. ledna tohoto roku (nebyla schválena o dva hlasy), zůstává naše země mezi posledními pěti členskými státy Rady Evropy, které Úmluvu proti násilí prozatím neratifikovaly. Tato skutečnost samozřejmě poškozují vnímání České republiky ze strany mezinárodního společenství. Nadále platí, že Česká republika Úmluvu proti násilí podepsala a že by měla činit kroky k její ratifikaci. Zmocněnkyně vlády pro lidská práva proto jedná s předsedou Senátu o dalších možnostech, jak v budoucnu diskutovat o ratifikaci znovu otevřít. Rada vlády na svém jednání přijala návrh usnesení, ve kterém doporučuje vládě České republiky znovu předložit návrh na ratifikaci Úmluvy Rady Evropy o prevenci potírání násilí na ženách Senátu Parlamentu ČR opět v roce 2025.

Jitka Poláková z organizace proFem představila hlavní výstupy analýzy výskytu sexualizovaného násilí v české společnosti a jeho finančních dopadech. KLIK – viz screenshot v MS Edge Studie odhalila, že roční náklady vynakládané z veřejného zdravotního pojištění na zdravotní péči poskytovanou obětem sexualizovaného násilí tvoří 2,3 mld. Kč. Studie poukázala na ekonomické dopady sexualizovaného násilí a formulovala potřebná doporučení pro jeho řešení.

Johanna Nejedlová z organizace Konsent shrnula výsledky dopadové analýzy workshopů sexuální a vztahové výchovy na školách, které Konsent pořádá v rámci osvětových aktivit. Studie zkoumala dopady workshopů na odbourávání genderových stereotypů a zlepšení vzdělanosti mezi mladými s ohledem na sexuální výchovu. V závěru požádala o podporu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy vzhledem k velkému zájmu vyučujících a studujících o pořádané workshopy.

Zmocněnkyně vlády dále otevřela bod programu, v rámci kterého byla představena tzv. Charta proti domácímu násilí. Jedná se o společnou iniciativu Nadace Vodafone, společnosti IKEA a organizace ROSA Centrum pro ženy, pod záštitou Odboru rovnosti žen a mužů Úřadu vlády a zmocněnkyně vlády pro lidská práva. Charta byla slavnostně představena a otevřena k podpisu na konferenci Česko a lidská práva. Podpisem Charty se její signatáři zavazují k podpoře obětí domácího násilí z řad svých zaměstnankyň a zaměstnanců. Je mou milou povinností Vás informovat, že po prvotních šestnácti signatářích, kteří podepsali Chartu u jejího představení v prosinci (a mezi něž patřilo např. Ministerstvo vnitra nebo Středočeský kraj), se 17. dubna připojili také zástupci Amazonu, České pošty, Havel & partneři, KB Pojišťovny a Ministerstva zdravotnictví. S novými signatáři tedy Charta aktuálně sdružuje už 21 subjektů z řad firem, institucí a organizací, které se zapojily do prevence domácího násilí a pomáhají také obětem z řad svých zaměstnanců a zaměstnankyň.

Informace z jednání Rady vlády pro rovnost žen a mužů (14. 5. 2024)

Předsedkyně Výboru pro prevenci domácího násilí a násilí na ženách Branislava Marvanová Vargová v úvodu stručně představila Zprávu o plnění Akčního plánu prevence domácího a genderově podmíněného násilí za rok 2023. Ze závěrečného shrnutí vyplývá, že z 59 výstupů (nebo opatření) s termínem plnění v roce 2023 bylo zcela splněno 16 opatření, částečně splněno také 16 a nesplněno 27 opatření. Co se týče vyhodnocení plnění opatření ze strany jednotlivých resortů, Ministerstvo zdravotnictví se umístilo na poslední příčce s necelými 17ti procenty míry úspěšnosti plnění, jak ukazuje tabulka. Toto číslo je ovšem v kontrastu (a přímém rozporu) s opakovanými vyjádřeními předsedkyně Výboru Marvanové Vargové, ve kterých se vyjadřovala naopak velmi kladně k tomu, jak se resortu MZ daří oproti minulým letům akcelarovat plnění opatření právě z Akčního plánu prevence domácího a genderově podmíněného násilí. Tajemník PS proto věří, že se tento pozitivní trend plnění co nevidět odrazí i „černé na bílém“ v reálných číslech v dalších vyhodnocení ze strany Výboru.

Na květnovém jednání Rady vlády pro rovnost žen a mužů se také řešil podnět Pracovní skupiny pro otázky romských žen k aktuálnímu vývoji odškodňování za protiprávní sterilizace, který se přímo dotýká agendy našeho resortu. Ve zmíněném návrhu usnesení Rady vlády bylo apelováno na Ministerstvo zdravotnictví, aby odstranilo údajné bariéry v řízení o odškodnění

za protiprávní sterilizaci, zlepšit dostupné komunikační komunikace pro žadatelky a jejich právní zástupce tak, aby bylo možné se ve stanovenou dobu spojit s odpovědným pracovníkem resortu a konzultovat s ním jeho dotaz, dále aby MZ důsledně plnilo svoji povinnost poučovat žadatelky o právech a povinnostech ve správním řízení a také aby ve výjimečných případech vyřizovalo přednostně žádosti žadatelek o odškodnění (tím výjimečným případem se rozumí například vysoký věk žadatelky).

Ministerstvo zdravotnictví vyjádřilo nesouhlas s přijetím návrhu usnesení v podobě, v jaké bylo navrženo, neboť podle našeho právního názoru neexistují žádné právní ani jiné bariéry v řízení o odškodnění za protiprávní sterilizace. Žadatelky mohou prokázat svůj nárok na odškodnění teoreticky jakýmkoli RELEVANTNÍMI důkazními prostředky. Pokud jde o zlepšení komunikace se žadatelkami, MZ zřídilo již na počátku tohoto roku telefonní informační linku, která je v provozu každé pondělí a středu od 9 do 15 hodin, a e-mailovou adresu, na kterou se mohou žadatelky obracet se svými dotazy a podněty. Tyto informace rovněž zahrnují postup při podání žádosti o přiznání nároku a také obecný vzor žádosti. Resort rovněž zasílá žadatelkám před vydáním rozhodnutí rozsáhlé poučení o jejich procesních právech a povinnostech, včetně poučení o druzích důkazních prostředků. Odmítli jsme požadavek na přednostní vyřizování žádostí žadatelek o odškodnění na základě jejich vysokého věku – takovéto zvýhodnění by v podstatě porušení zásady rovnosti účastníků řízení - šlo by v podstatě o nepřípustnou diskriminaci z hlediska věku. V rozpravě k tomuto bodu členky Rady vlády konstatovaly, že v poslední době bezpochyby došlo k pozitivnímu posunu ve vyřizování žádostí i zlepšení komunikace s žadatelkami o odškodnění, nicméně i tak má resort stále ještě rezervy, pokud jde o jakousi větší vstřícnost a míru pochopení k žadatelkám, zejm. s ohledem na jejich mnohdy vysoký věk. Řečnice se odkazovaly na výrok/přání premiéra Petra Fialy, který se zúčastnil jednání Rady vlády pro rovnost žen a mužů před necelými dvěma lety, kdy vyslovil pro to, aby MZ v rámci dokazování projevovale větší shovívavost, pokud jde o uplatnění důkazních prostředků a nenutilo ženy prokazovat skutečnosti, které je možné po desítkách uplynulých let prokázat jen velmi těžko (např. že byly ve svých 24 letech nuceny ke sterilizaci).

Po ukončení rozpravy byl návrh usnesení byl drtivou většinou hlasů schválen v předkládané podobě beze změny.

Informace z jednání Výboru pro institucionální zabezpečení rovnosti žen a mužů (11. 6. 2024)

Kolegyně Malínková z Odboru rovnosti Úřadu vlády seznámila členstvo s jedním z výstupů projektu Operačního programu Zaměstnanost Plus (dále jako „OPZ+“) realizovaných Odborem k naplňování cílů Strategie 2021+, a to databázi nestátních neziskových organizací zabývajících se tématem rovnosti žen a mužů a souvisejícími tématy a databázi výstupů těchto organizací (aktuálně ke konci roku 2023). Obsahuje název organizace, právní formu, kontakty, webové stránky, stručný popis-annotaci činnosti té dané organizace a také informace relevance ke strategii – čísla kapitol, dále informace o zastoupení v Radě či pracovních skupinách, zda čerpaly nějaké dotace apod.

V současnosti jsou obě databáze připomínkovány členstvem Rady vlády pro rovnost žen a mužů, na podzim by měly být zveřejněny na webu Tojerovnost.cz. V databázi bude uvedena také relevance činnosti NNO ve vztahu ke kapitolám Strategie 2021+ a resortům, zastoupení

v Radě a pracovních orgánech a čerpání podpory z dotačního programu ÚV. Cílem databází je zprostředkování lepší komunikace a informovanosti mezi neziskovým a státním sektorem. Primární cílovou skupinou jsou tedy právě resorty, tedy státní správa, nicméně bude přístupná všem (měla by být umístěna na web Úřadu vlády). Databáze budou aktualizovány jednou ročně. K databázím bude zpracována také informační brožura.

Bod 3 – Průběh aktualizace Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021 – 2030 („Strategie 2021+“)

V rámci aktualizace Úřad vlády navrhuje nový systém vyhodnocování, který představila hostka Katarína Palčová (Odbor rovnosti žen a mužů ÚV ČR). Původně bylo plánováno, že bude plnění Strategie vyhodnocováno každý rok (tak jako v současnosti, kdy je každoročně vyhodnocováno plnění opatření jako „splněné“, „částečně splněné“ či „nesplněné“ a je to doprovázeno slovním komentářem) – nově by to podle aktualizované podoby Strategie mělo být pouze jednou za 2 roky (ÚV vnímá, že jde o ušetření personálních a časových kapacit nejen na straně Odboru rovnosti žen a mužů Úřadu vlády, ale také resortů – jde také o to, že celá řada těchto opatření se projevuje až ve zhruba dvouletém horizontu). První hodnocení touto formou by mělo být na počátku roku 2026, a to za roky 2024 a 2025, a vyhodnocovat by se měla ta stávající opatření z původní Strategie a nová opatření, která budou v té aktualizované Strategii. Je prezentován výhled střednědobé budoucnosti – Strategie samozřejmě poběží až do roku 2030; časový plán je koncipován tak, aby Úřad vlády měl jednoznačný rámec, jak postupovat, resp. jak komunikovat s institucemi, které jsou odpovědné za plnění jednotlivých opatření v rámci Strategie a které ve svém souhrnu - zejm. v kapitole Instituce - přispívají k zabezpečení rovnosti žen a mužů v České republice.

Bod 4 – Přehled aktuálního vývoje mezinárodní a evropské agendy

Mgr. Ondřej Medal (Odbor rovnosti žen a mužů ÚV ČR) prezentoval přítomným členům a členkám pracovní skupiny aktuální přijaté i projednávané mezinárodní dokumenty Rady Evropy, které jsou relevantní pro resort MZ. Na něj posléze navázal tajemník PS JUDr. Berkovec, který přítomným podal rámcový přehled evropské legislativy v oblasti rovnosti žen a mužů (návrh směrnice o provádění zásady rovného zacházení - „horizontální antidiskriminační směrnice“, směrnice o zlepšení genderové vyváženosti mezi členy orgánů kótovaných společností, směrnice o normách pro orgány pro rovné zacházení, směrnice o transparentnosti v odměňování a směrnice o potírání násilí vůči ženám a domácímu násilí).

Bod 5 – Legislativní změny v oblasti prevence potírání násilí na ženách a domácího násilí v ČR

Stručný přehled aktuálních legislativních změn představila opět Mgr. Katarína Palčová z Úřadu vlády ČR.

Bod 6 – Aktuality a novinky z oblasti rovných příležitostí žen a mužů

O aktuálním dění a probíhajících akcích v oblasti rovných příležitostí žen a mužů na závěr informovat tajemník PS JUDr. Berkovec.

Bod 7 – Různé (připomínky, podněty, návrhy členů k obsahu/programu příštího jednání apod.)

Žádné návrhy ani připomínky nebyly vzneseny.

Bod 8 – Závěr (JUDr. Polícar)

Poděkování za účast, rozloučení.

Zapsal: JUDr. Jiří Berkovec, tajemník pracovní skupiny